

ת"פ 27743/10/21 - מדינת ישראל נגד משה יעקבי

בית משפט השלום בראשון לציון
ת"פ 27743-10-21 מדינת ישראל נ' יעקבי

לפני בעניין:	כבוד השופט טל ענר המאשימה	מדינת ישראל
נגד	הנאשם	משה יעקבי

גזר דין

רקע עובדתי

1. הנאשם הודה, במסגרת הסדר טיעון, בעובדות כתב אישום מתוקן. כמתואר בכתב האישום, החל מיום 20.10.20 ועד ליום מעצרו שכר הנאשם דירה בראשון לציון, הקים בה מעבדה לגידול סמים, החזיק כלים המשמשים להכנת סם מסוכן, וגידל סם מסוכן מסוג קנביס. בפשיטה שערכה המשטרה ביום 4.10.21 נמצאו 2 חדרי גידול פעילים ובהם סם מסוג קנביס במשקל כ-34 ק"ג, כשמחירו של גרם סם הוא כ-60 ₪. לצורכי גידול הסם נטל הנאשם חשמל שלא כדין בשווי משוער של כ-57,000 ₪.
2. בעקבות הודאתו במעשים אלה הורשע הנאשם בעבירה של **ייצור, הכנה והפקת סם**, עבירה לפי סעיף 6 לפקודת הסמים המסוכנים, התשל"ג-1973 (להלן: הפקודה), וכן **בנטילת חשמל**, עבירה לפי סעיף 400 לחוק העונשין, תשל"ז-1977.

תסקירי שירות המבחן

3. במסגרת הסכמה דיונית הופנה הנאשם לשירות המבחן. **תסקיר ראשון** בעניינו הוגש ביום 16.3.2023. בתמצית, הנאשם גרוש כבן 66, אב לשלושה ילדים בוגרים, מתגורר בראשון לציון יחד עם אמו הקשישה ומסייע בטיפול הרפואי בה. הנאשם רכש השכלה ושירת בצה"ל, ובעבר עבד כ-20 שנה כפקיד בבנק, אך פוטר לאחר שהורשע בעבירת רכוש בהיותו כבן 45. בסביבות גיל 50 בעקבות קשייו במציאת עבודה קבועה החל להתרועע עם חברה שולית, לצרוך סמים ולבצע עבירות רכוש ומרמה במטרה להרוויח 'כסף קל'. בגין עבירות אלו ריצה מאסר ממושך, בו חווה טראומה שלא אפרט בשל צנעת הפרט, אשר דרדרה את מצבו הרגשי. בעקבות זאת, החל לצרוך קנביס ואלכוהול. בשנת 2012 החל בטיפול פסיכיאטרי. בשנת 2019

- אובחן כמתמודד עם הפרעות נפשיות והתנהגותיות על רקע השימוש בקנביס ובאלכוהול. משנת 2012 אינו עובד ומתקיים מקצבת ביטוח לאומי. לחובת הנאשם מספר הרשעות אשר התיישנו על עבירות רכוש ומרמה.
4. ביחס לעבירות דנן, הנאשם לקח אחריות ותיאר אורח חיים שולי והתמכרותי לקנביס. תיאר מצב כלכלי רעוע שבעקבותיו נענה להצעתם של גורמים עברייניים לגדל סמים, אך מאז ניתק קשריו עמם. הביע מודעות והבנה לדפוסים העבריינים המושרשים בו, והביע נזקקות לגמילה מאלכוהול וסמים. באחת מבדיקות השתן שבצע, נמצאו שרידי סם (אך יצוין כי הנאשם מחזיק כיום ברישיון לשימוש רפואי בקנביס).
5. בשנת 2019 פנה מיוזמתו למרפאה לבריאות הנפש בבאר יעקב. מחוות הדעת הפסיכיאטרית עלה כי הוא סובל מהפרעות שונות בשילוב עם חרדות ותגובות דיכאוניות. מחוות דעת עדכנית עלה כי אינו מסוכן לעצמו או לסביבתו והומלץ על כניסתו למוסד גמילה בשילוב עם המשך מעקב פסיכיאטרי.
6. שרות המבחן התרשם כי הנאשם מודע למעשיו, לנזקקות לטיפול וכי הוא בעל מוטיבציה לשיקום אורח חיו. להערכת השרות, הנאשם זקוק לטיפול אינטנסיבי בתחום ההתמכרויות וטיפול רגשי. לאור נכונותו ורצונו בגמילה, הומלץ לעקוב אחר שילובו ויכולתו להתגייס לתהליך.
7. **תסקיר שני** הוגש ביום 14.6.23, ועלה ממנו שהנאשם השתלב באשפוזית בראשון לציון, ומתמודד עם מצב נפשי מורכב. הומלץ על המשך מעקב, הגברת מינון הטיפול התרופתי, והתחלת הליך הגמילה מסמים ואלכוהול. בשתיים מבדיקות השתן שעשה נמצאו שרידי קנאביס בהתאם לרישוי שברשותו.
8. שירות המבחן מנה את **גורמי הסיכון** הבאים: אורח חיו השולי-התמכרותי, התמודדויות בתחום הנפשי, קשיים בוויסות דחפים והצבת גבולות, אימפולסיביות וחוסר תפקוד בכלל מישורי חיו בשני העשורים האחרונים. באשר ל**סיכויי השיקום** הוזכרו: פנייתו העצמאית ליחידה להתמכרויות בראשון לציון, שילובו באשפוזית, המוטיבציה שביטא לשיקום ושינוי, הבעת החרטה ובדיקות השתן הנקיות מסמי רחוב (בכפוף להיתר שברשותו לקנאביס). הומלץ על המשך מעקב לבחינת התגייסותו להליך הטיפולי שיקומי.
9. **תסקיר שלישי** מיום 18.9.23 ציין כי הנאשם סיים בהצלחה הליך גמילה מסמים ואלכוהול וכיום נעזר בקנאביס הרפואי בהתאם לרישיון שברשותו וממשיך בטיפול התרופתי שקיבל. מאז שסיים את הליך הגמילה מבצע בדיקות שתן אחת לשבוע וממתין לתחילת טיפול פרטני על ידי עובדת סוציאלית. בנוסף, פעמיים בשבוע משתתף הנאשם בקבוצות לעזרה עצמית למכורים נקיים. מעיון בגיליון רישום פלילי עדכני עולה כי לא נפתחו לו תיקים חדשים.
10. שירות המבחן המליץ על הטלת צו מבחן למשך 12 חודשים, שבמסגרתו ימשיך הנאשם את הטיפול ביחידה להתמכרויות. עוד הומלץ על ענישה שיקומית חינוכית בדמות צו של"צ בהיקף של 300 שעות. ענישה זו, להשקפת שירות המבחן, מאזנת בין חומרת העבירה ובין הצורך להשקיע מאמצים וכוחות בהתפתחות אישית ומקצועית, לצד עשייה שיש בה תרומה לחברה. השרות סבור כי ענישה קונקרטיית תפר את האיזון במצבו הנפשי ואת התמודדותו בתחום ההתמכרות.
11. **תסקיר רביעי** ומשלים מיום 16.11.23 מציין כי הנאשם מתמיד בהליך הטיפולי, מביע נכונות להמשך ולמסירת בדיקות שתן פעמיים בשבוע. עוד מצוין כי מבדיקה שנעשתה, הנאשם מגיע באופן קבוע ובמועד

לשיחות הטיפול, וכי לדבריו חלפו ארבעה חודשים מאז סיים הליך גמילה מאלכוהול - לא השתמש באלכוהול וצורך קנאביס בהתאם להיתר שברשותו.

טיעוני הצדדים לעונש

12. המאשימה עמדה על חומרת העבירות בהן הורשע הנאשם ועל הערכים המוגנים שנפגעו - בריאות הציבור, בטחונו ורכושו; המאשימה ציינה את יחסו של בית המשפט העליון לעבירות הסמים ולתוצאותיהם. עוד הוסיפה כי היחס בפסיקה לעבירות אלו דומה ליחס לעבירות של סחר והפצה בהיותן חלק מרכזי בשרשרת ההפצה והסחר, וכי על בתי המשפט להטיל ענישה מרתיעה והולמת. המאשימה הזכירה את עברו הפלילי של הנאשם ועתרה לקבוע מתחם ענישה של 18 ל-36 חודשי מאסר.

13. המאשימה סבורה שאין לאמץ את המלצת שירות המבחן לענישה שיקומית, שכן הנאשם נמצא בראשית הדרך ויש לתת בכורה לשיקולי הרתעה ולאינטרס הציבורי על פני נסיבותיו האישיות. בהתייחסה לנסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירה ציינה המאשימה את מצבו הפיזי והנפשי של הנאשם, ומנגד את עברו הפלילי. לטעם המאשימה, יש למקם את העונש בתחתית המתחם. לפיכך, עתרה לגזור על הנאשם 18 חודשי מאסר לצד מאסר על תנאי וקנס משמעותי בסך 30 אלף ₪. בנוסף, ביקשה להכריז עליו כסוחר סמים ולהורות על חילוט הרכוש.

14. הסניגור סבור שיש לאמץ את המלצתו המקצועית של שירות המבחן ולקבוע את עונשו של הנאשם על פי שיקולי שיקומו. הסניגור טען כי הנאשם הופעל על ידי אחרים, והדגיש את הודאתו בהזדמנות הראשונה, קבלת האחריות, והחיסכון בזמן שיפוטי. עוד ציין את הטיפול הנפשי שעובר הנאשם מיוזמתו משנת 2021, את רצונו להיגמל ולהתנקות מכל החומרים להם התמכר, ואת התסקיר החיובי בעניינו. נטען כי לעברו הפלילי משקל מועט - הרשעותיו הקודמות הן ישנות, האחרונה שבהם מלפני כעשור.

15. לטעמו בנסיבות התיק, המתחם יכול ויתחיל משה או שמונה חודשים שירוצו על דרך של עבודות שירות עד 24 חודשים מאסר בפועל. הסניגור מודע לכך שמתן צו של"צ מהווה סטייה משמעותית לקולא ממתחם הענישה אך סבור שהדבר מוצדק בעניינו. לגבי הנסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירה, הסניגור ציין את גילו, את העובדה שיש לו רקע פסיכיאטרי, את הטראומה שפרצה ודרדרה את מצבו הנפשי עת ריצה מאסר, את ההחרפה במצבו כשהיה במעצר בית, וכתוצאה מכך את אשפוזו למשך כשלושה שבועות.

16. הנאשם בדברו האחרון התנצל ואמר שטעה כשהסכים לשמש כ"קוף" ולגדל סמים, שלא ממש הבין במה דברים אמורים, שהוא מותש, המשפט ארך שנתיים ומצבו האישי בכי רע. הנאשם ציין את קשייו בחזרה לעבודה ואמר שיש לו הזדמנות לעבוד עם קבלן שיפוצים והוא "רק רוצה לסיים את העניין הזה".

דין והכרעה

17. כהוראת המחוקק, מתחם העונש יעוצב בהתאם לעיקרון המנחה - הלימה, תוך התחשבות בערכים החברתיים שנפגעו מביצוע העבירה, במידת הפגיעה בו, במדיניות הענישה הנהוגה ובנסיבות הקשורות בביצוע

העבירה.

18. הערכים המוגנים בהם פגע הנאשם הם: שמירה על בריאות הציבור, ביטחון, רכוש, ההגנה על הציבור מפני הנזקים החברתיים הישירים והעקיפים, אשר נגרמים כתוצאה מסמים מסוכנים לרבות ביצוע עבירות נלוות אשר מבוצעות כדי לממן את צריכת הסמים. נטילת החשמל שלא כדין מאפשרת את הפגיעה בערכים האחרים, לצד הפגיעה הממונית.

19. בע"פ 972/11 **מדינת ישראל נ' יונה** (4.7.2012), התייחס בית המשפט העליון לחומרה הטמונה בעבירות הסמים:

"למאבק בנגע הסמים יש שותפים רבים. חלקם מתמקדים בחינוך מניעתי ובהסברה. אחרים מסייעים בהליכי הגמילה. לצידם פועלים גם אנשי אכיפת החוק, שתפקידם לסכל את עבירות הסמים וללכוד את העבריינים. אף בית המשפט נוטל חלק חשוב במאבק, באמצעות הטלת עונש מרתיע על מי שהורשע בעבירות סמים. בכל זאת תוך מתן משקל - בין היתר - לכמות הסם ואיכותו, טיב עבירת הסמים שבוצעה, תרומתו של הנאשם להתגשמות העבירה ועברו הפלילי...".

20. מידת הפגיעה בערכים המוגנים בענייננו היא משמעותית, בשים לב לכמות הסם הגדולה שנתפסה - למעלה מ-34 ק"ג, לשכירת מקום ייעודי לצורך הגידול, ולציוד הרב שנתפס ומעיד על פעילות עבריינית שיטתית ומאורגנת שהושקעו בה מחשבה, זמן וממון.

21. הנאשם טוען ששימש "קוף" קרי פעל בשטח בשליחותם של עבריינים אחרים - אך משקל הטענה מוגבל. ראשית, הדבר לא הוכח בפניי בשלב בירור האשמה (ר' סעיף 40 לחוק העונשין), ואינו מתיישב עם נוסח העובדות בהן בחר הנאשם להודות. שנית, גם אם נניח לטובת הנאשם שהיוזמה לא הייתה שלו, ושהרווח המתוכנן לא היה אמור להיגרף ברובו לכיסו, עדיין חלקו בשרשרת הגידול היה משמעותי, אין בלתו. שלישית, העובדה שדרג עברייני "בכיר" יותר לא נחשף (למשל, בשל העובדה שהנאשם לא הפלילו) אינה ממעטת ממידת אשמו של הנאשם שבפניי.

22. סקירת הפסיקה בעבירות של גידול קנביס ב"מעבדות" בדירות מגורים מלמד על מנעד מגוון, המושפע בין היתר מכמות הסם שנתפסה, היקף ותחכום הגידול, מידת המעורבות של הנאשם ועוד. כאמת מידה לקביעת המתחם התבססתי על פסקי הדין הבאים, מרביתם של בית המשפט העליון, וכולם עוסקים בנאשמים שגידלו קנביס ב"מעבדה", בהיקפים דומים לנאשם:

א. רע"פ 1530/23 **רגב נ' מדינת ישראל** (15.3.2023): נדחתה בקשת רשות ערעור של נאשם שהורשע בגידול קנביס במשקל כ- **41 ק"ג**. נקבע מתחם ענישה של 8 חודשי עבודות שירות ועד 36 חודשי מאסר, ונגזרו 14 חודשי מאסר (בשל עבר פלילי ואי-השתלבות בהליך טיפולי שהוצע).

ב. ע"פ 513/21 **יהושע נ' מדינת ישראל** (4.3.2021): הנאשם הורשע בגידול שתילי קנביס במשקל כולל של **10 ק"ג**. בית משפט השלום קבע מתחם עונש הולם שנע בין 6 חודשי מאסר לריצוי בעבודות שרות ל-24 חודשי מאסר, וגזר את דינו של הנאשם תוך חריגה מהמתחם מטעמי שיקום, עמוד 4

לעונש של"צ, מאסר מותנה וקנס. ערעור על קולת העונש התקבל. נקבע כי הרף התחתון של מתחם הענישה גבוה יותר, והעונש הועמד על 10 חודשי מאסר בפועל. בקשת רשות ערעור נדחתה. ג. רע"פ 3287/21 עתמין נ' מדינת ישראל (12.5.2021): הנאשם הורשע בגידול קנביס במשקל **57 ק"ג**. בית משפט השלום קבע מתחם ענישה הנע בין 20 ל-40 חודשי מאסר, אך חרג לקולא מן המתחם משיקולי שיקום. ערעור על קולת העונש התקבל, ובית המשפט המחוזי קבע מתחם ענישה שנע בין 24 ל-48 חודשי מאסר, והשית על המבקש 20 חודשי מאסר משיקולי שיקום. בקשת רשות ערעור - נדחתה.

ד. רע"פ 174/21 סוויסה נ' מדינת ישראל (25.2.21): הנאשם הורשע בגידול **38 ק"ג** קנביס במעבדה. בית המשפט השלום קבע מתחם שנע בין 10 ל-28 חודשי מאסר, חרג מהמתחם מטעמי שיקום, והשית על הנאשם 9 חודשי עבודות שירות. ערעור על קולת העונש התקבל - בית המשפט המחוזי קבע מתחם ענישה שנע בין 15 ל-30 חודשי מאסר בפועל, ודן את הנאשם ל-12 חודשי מאסר בפועל.

ה. רע"פ 5293/18 חכים נ' מדינת ישראל (12.7.2018): הנאשם הקים בדירתו מעבדה לגידול קנביס בה נתפסו **33 ק"ג סם**. בית משפט השלום קבע מתחם ענישה שתחתיתו ב-12 חודשי מאסר, חרג לקולא מהמתחם מטעמי שיקום וגזר על הנאשם 6 חודשי עבודות שירות. ערעורי שני הצדדים נדחו וכך גם בקשת רשות ערעור.

ו. עפ"ג (מרכז) 34383-10-16 מדינת ישראל נ' קדר (12.2.2017): הנאשם הורשע בגידול קנביס במשקל **25 ק"ג**. בית משפט השלום גזר עליו מאסר בפועל לתקופה של 6 חודשים בדרך של עבודות שירות, תוך חריגה מהמתחם מטעמי שיקום. ערעור על קולת העונש התקבל ונקבע כי מתחם העונש ההולם נע בין 10 ל-26 חודשים. נגזרו על הנאשם 8 חודשי מאסר, בהתחשב בהליך השיקום שעבר.

ז. ליישום בערכאות דיוניות ר' למשל ת"פ (רמלה) 5486-09-21 מדינת ישראל נ' משה עזרא (פורסם בנבו, 23.3.23) - נקבע מתחם 15-30 חודשי מאסר בפועל; ת"פ (חדרה) 28615-01-22 מדינת ישראל נ' איליזרוב (פורסם בנבו, 21.9.23) - נקבע מתחם של 12-30 חודשי מאסר; ת"פ 61099-12-18 מ"י נגד יצחק חסן (2.12.21) - נקבע מתחם של 18-30 חודשי מאסר.

23. בהתבסס על האמור עד כה, קרי הערכים החברתיים בהם פגע בנאשם, מידת הפגיעה בהם, נסיבות ביצוע העבירה ומדיניות הענישה כפי שתוארו לעיל - סבורני כי **מתחם העונש ההולם בענייננו נע בין 12 לבין 30 חודשי מאסר בפועל**.

24. הודאתו של הנאשם, נטילת האחריות, מצבו הנפשי ונסיבות חייו כפי שתוארו בתסקירים ומפי בא-כוחו, מביאים למסקנה שיש לגזור את עונשו של הנאשם ברף התחתון של כל מתחם שייקבע - כפי שעתרה המאשימה.

השאלה בה נותר להכריע היא האם יש מקום להקל עמו מעבר לכך ולסטות ממתחם הענישה משיקולי שיקום, כפי שמאפשר סעיף 40 לחוק העונשין.
25. תשובתי לשאלה זו חיובית ואנמק בקצרה.

ההלכה הפסוקה מלמדת כי סטייה מעקרון ההלימה תיעשה באופן זהיר, וכאשר סיכויי השיקום מובהקים (ע"פ 126/22 **מדינת ישראל נ' פלוני** (27.4.2022, פסקה 16); ע"פ 1229/19 **סלומינסקי נ' מדינת ישראל** (1.7.2019, פסקה 13)). אמות המידה האופייניות בהן יש להתחשב לצורך הערכת סיכויי השיקום כוללות את המוטיבציה שהביע הנאשם; הצלחת הליכי הטיפול; הליכי גמילה שעבר; שינוי בדפוסי התנהגות וחשיבה; הבעת חרטה כנה ועוד. הכלי המרכזי להערכת סיכויי השיקום הוא תסקיר שירות המבחן. (ע"פ 6637/17 **קרנדל נ' מדינת ישראל** (18.4.2018, פסקאות 23-25)).

26. מהתסקירים בהם עיינתי בקפידה עולה שהנאשם עבר תהליך טיפולי משמעותי, עקבי, נהג בפתיחות עם גורמי הטיפול והצליח לבחון את החלקים הבעייתיים בהתנהגותו בעבר. הנאשם, שאינו אדם צעיר עוד, הצליח למרות התהפוכות שעבר בחייו וכישלונות העבר שלו - לרבות הפליליים - לייצב את מהלך חייו ולהיענות ליד הטיפולית שהושטה לו ולהזדמנות השיקומית שהוצעה לו. מדובר בהליך שנמשך חודשים רבים ושוכנעתי כי התקיימה (ובנקל) דרישת המחוקק ש"הנאשם השתקם או כי יש סיכוי של ממש שישתקם". שליחתו למאסר בפועל בעת הזו עלולה לגרום לרגרסיה חריפה במישור התפקודי והנפשי ולאין את ההישגים הטיפוליים שהושגו עד כה.

27. עם זאת, לא אוכל לאמץ את המלצת שירות המבחן במלואה, קרי להסתפק בהטלת עבודות של"צ. הליכי השיקום שעבר הנאשם מבורכים, ומצדיקים הימנעות מכליאתו בבית האסורים, אך עדיין סבורני כי נוכח חומרת העבירות צריך העונש לכלול רכיב גמולי, בדמות מאסר לריצוי בעבודות שירות. בשל מצבו הכלכלי של הנאשם (ר' סעיף 40 לחוק העונשין) ונוכח העובדה שיצטרך לרצות עבודות שירות בתקופה הקרובה, אטיל עליו קנס מתון בלבד.
28. אשר על כן, אני גוזר על הנאשם את העונשים הבאים:

א. **שישה (6) חודשי מאסר בפועל, שירוצו על דרך של עבודות שירות** בהתאם להמלצת הממונה, במקום: "שווים חולון" בהתאם למגבלות הרפואיות שנקבעו. הנאשם יתחיל בריצוי עבודות השירות ביום 30.1.2024 ועליו הנאשם להתייצב במועד זה במשרדי הממונה על עבודות השירות בשעה 8:00. הנאשם מוזהר כי עליו לקיים את הוראות הממונה על עבודות השירות, אחרת יכול שיופקע העונש כך שירצה אותו במאסר מאחורי סורג ובריח.

ב. **שישה חודשי מאסר מותנה**, שלא יעבור עבירה על פקודת הסמים (למעט החזקת סם לצריכה עצמית), במשך שנתיים מהיום.

ג. **צו מבחן למשך 12 חודשים.**

ד. **קנס כספי בסך 10,000 ₪.** הקנס ישולם בעשרים תשלומים חודשיים שווים ורצופים החל מיום 1.1.2024 ואילך. איחור באחד התשלומים יביא להעמדת הקנס כולו לפירעון מיידי.

ה. **הרכוש המפורט בסעיף 3 לכתב האישום יחולט לטובת המדינה.**

זכות ערעור לבית המשפט המחוזי בלוד תוך 45 ימים מהיום.

המזכירות תשלח עותק מגזר הדין לשירות המבחן ולממונה על עבודות השירות.

ניתן היום, י' כסלו תשפ"ד, 23 נובמבר 2023, במעמד הצדדים.